

VINERI • 21 Iunie 2013 • ANUL LXIII NR. 25

FOAIA

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

MIHAI EMINESCU
1850 - 1889

„Să le dăm copiilor cărți care îi interesează cu adevărat”
De la sarmăluțe moldovenești la sarmale ardelenesti
Flori și cuvinte alese în memoria lui Eminescu

CALENDAR ORTODOX

24 iunie, luni, (†) Sf. Treime; (†) Nașterea Sf. Ioan Botezătorul (Sânzienele); (†) Sf. Niceta de Remesiana; (Lăsatul secului pentru Postul Sf. Ap. Petru și Pavel).

25 iunie, marți, Sf. M. Mc. Fevronia; Cuv. Dionisie și Dometie (Începutul Postului Sf. Ap. Petru și Pavel).

26 iunie, miercuri, Cuv. David din Tesalonic; Sf. Ioan, Ep. G.

27 iunie, joi, Cuv. Samson, primitorul de străini; Sf. Mc. Anect.

28 iunie, vineri, Aflarea moaștelor Sf. Mc., doctori fără de arginți, Chir și Ioan; Sf. Mc. Papia.

29 iunie, (†) Sf. Ap. Petru și Pavel

30 iunie, duminică, † Soborul celor 12 Sf. Ap. Duminica I după Rusalii (a tuturor Sfinților).

10 vorbe pe săptămână

CATALIGE – Prăjini prevăzute cu suporturi pentru picioare, cu care se umblă la înălțime (în locurile norioase); picioroanțe. – Cf. bg. katarjaga = GÖLYALÁB

CONDIMENT – Nume dat unor substanțe (picante) de origine minerală, vegetală, animală sau de sinteză care, adăugate unor produse alimentare, le conferă un gust sau o aromă specifică, plăcută; ingredient, mirodenie, băcănie. – Din fr. condiment, lat. condimentum = FÜSZER

INIȚIAL – 1. Adj. (Adesea adverbial) Care este la început, de la început; începător. 2. Litera cu care se începe un cuvânt. – Din fr. initial = KEZDETI, KEZDŐ; KEZDŐBETŰ

ÎNREGISTRA – 1. A înscrie într-un registru. 2. A reține prin scris un fapt, un eveniment; a imprima (cu mijloace tehnice) sunetele, fenomenele luminoase etc. – Din fr. enregistrer = BEIKTAT; FELJEGYZ, LEJEGYZ; FELVESZ, RÖGZÍT

JOSNIC – Lipsit de demnitate; mârșav, abject. – Jos + suf. -nic = ALJAS, ALÁVALÓ

LECTURĂ – Faptul de a citi; citit, citire. – Din fr. lecture, lat. lectura = OLVASMÁNY

MELEAG – (De obicei se folosește la plural: meleaguri) – Loc, teren (situat în apropierea cuiva), împrejurime, vecinătate; cu-prins al unei așezări omenești, ținut, regiune, loc; tărâm. – Din magh. mellék = VIDÉK, TÁJ

PRESIMȚIRE – Faptul de a presimți; sentiment vag și instinctiv pe care îl are cineva față de ceea ce ar urma să se întâmple; presentiment, presimțământ. = ELŐÉRTET

TOBOGAN – Construcție în formă de plan înclinat, cu marginile ridicate, pe care se poate aluneca ușor și care servește ca mijloc de distracție (sportivă). – Din fr. toboggan = CSÚSZDA

UNIC – 1. Care este unul singur, numai unul în genul, de felul său. 2. Care nu poate fi asemănat cu nimic (datorită însușirilor sale excepționale); excepțional, incomparabil. – Din lat. unicus, fr. unique = EGYETLEN; PÁRATLAN, EGYEDÜLLŐ

Budapesta

Rusalii și hram la Capelă

Biserica Ortodoxă sărbătorește în ziua de 24 iunie Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, cunoscută în tradiția populară românească și sub numele de „Sânzienele” sau „Drăgai-ca”. Capela Ortodoxă Română din Budapesta, care funcționează în capitala ungară de mai bine de un secol, își sărbătorește hra-

mul la acest praznic. Astfel, cu o zi înainte de sărbătoarea propriu-zisă a bisericii budapestane, în Duminica Rusaliiilor, pe 23 iunie, va fi sărbătorit hramul capelei ortodoxe. Se va afla în mijlocul românilor din Budapesta în această zi de sărbătoare și PS Siluan, Episcopul românilor din Ungaria. A.B.

Jula

Conferință preotească

Sâmbătă, 22 iunie, la Parohia Ortodoxă Română din Jula Mare, va avea loc prima conferință preotească pe acest an cu tema „Sfinții Împărați Constantin și Elena”. La conferință vor prezenta referate pr. Ilie Ciocan, parohul bisericii din Bătană și pr. Ionuț Negrău, preot la biserica din Săcal. Programul va începe cu Sfânta Liturghie arhierescă de la ora 9.00, în Catedrala episcopală, după care, de la ora 11.30, va avea loc conferința preotească, care se va desfășura în sala de ședințe a Centrului Eparhial. A.B.

Telefonul redacției:
661463-152

Recitindu-l pe Shakespeare...

Cea de-a 50-a stagiune a Teatrului Cetății din Jula, care are în program și Festivalul Shakespeare, îl va avea printre protagoniști și pe actorul Emil Boroghina,

directorul Festivalului Shakespeare din Craiova. Actorul român va susține spectacolul cu titlul „Recitindu-l pe Shakespeare...” în seara zilei de 12 iulie, cu

începere de la ora 20.30. Biletul de intrare costă 1500 ft și poate fi cumpărat la Teatrul Cetății din Jula sau online (www.gyulaivarszinhu.hu).

Poza săptămânii

Bace Imre, se transmite serbarea din Micherechi pe skype până în Anglia?

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foia românească aparține autorilor. Foia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Bustul lui Eminescu la Apateu
(foto: Anca Butar)

De la sarmăluțe moldovenești la sarmale ardelenenești

Festival gastronomic românesc în Curtea Gojdu din Budapesta

Duminică, 16 iunie, la Budapesta a avut loc cea de-a IV-a ediție a Festivalului Gastronomic, organizat de Centrul Cultural Pastoral Misionar „Sfântul Vasile cel Mare” și Asociația Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta. Ca și în anii precedenți, membrii comunității s-au întrecut în prepararea bucatelor tradiționale românești, dar pentru acest an participanții au avut parte și de câteva surprize. Actorul timișorean *Alexandru Costache*, în calitate de animator pe catalige, a încântat pe cei prezenți, de la mic la mare. Un plus de culoare și condiment a adus evenimentului și profesoara *Mihaela Bucin*, care a prezentat un istoric al sarmalelor care sunt nelipsite de pe mesele noastre, la sârbători și nu numai, dar despre care știm atât de puțin, după cum ne-am dat seama din relatarea minuțios întocmită.

Astfel, am aflat că termenul de sarma își are originea în cuvântul sarmak, care înseamnă a înveli, a ambala, a împacheta. Sarmalele sunt răspândite în bucătăriile tradiționale ale multor popoare, îndeosebi orientale. Sarma au și sârbii, și croații, și bosnieci, și cosovarii, și polonezii, și rușii. Dar se gătesc și în Lituania, în Belarusia, în Macedonia, chiar și în Palestina, Siria, Liban, Israel, Grecia, Albania și Cipru. Chiar și în Suedia se gătesc sarmale și se servesc cu cartofi fierți și cu sos de fructe de pădure. Profe-

soara *Mihaela Bucin* a explicat că, în Suedia, sarmalele au ajuns prin regele Carol al XII-lea, care a fost exilat în Moldova, în 1709. Iar la reîntoarcerea sa în țară a fost însoțit de un grup de creditori turci de la care împrumutase bani pentru a-și finanța războaiele. Acești turci au locuit la Stockholm, între 1716–1732, timp suficient pentru ca sarmalele să intre și în bucătăria suedeză. Ele au fost răspândite pe meleagurile românești tot de turci, care foloseau la prepararea lor carnea de oaie.

La festivalul gastronomic din acest an sarmalele au fost o probă obligatorie la care s-au întrecut 10 echipe. Astfel că au putut fi gustate diferite rețete: de la sarmăluțele moldovenești în foi de viță și hrean și până la sarmale ardelenenești sau cele făcute cu crupe, dar și sarmale cu carne afumată. În acest an, la concurs a participat și o echipă din Seghedin din care au făcut parte Gheorghe Petrușan, *Mihaela Bucin*, *Iulia Kaupert* și *Petru Cîmpian*.

(Continuare în pag. a 5-a)

EDITORIAL

Consulatul din Jula, o „plăcintă” politică?

La fix șapte luni de când am citit pe site-ul Guvernului României că, pe 14 noiembrie 2012, s-a hotărât numirea în funcția de consul general la Jula a unui domn pe nume *Alexandru Andraș* și care nu a sosit nici până azi să-și ocupe postul promis, Monitorul Oficial al României din ziua de 14 iunie 2013 ne anunță că Guvernul României a adoptat o hotărâre prin care îl numește pe *Trandafir Florin Vasiloni*... consul general, șef al Consulatului General al României la Jula!!! Ce-i cu îmbulzeala asta? De când și, mai ales, de ce a devenit mai nou atât de atrăgător acest consulat? După cunoștințele noastre, acesta a fost deschis la Jula, în „capitala” românilor din Ungaria, tocmai pentru că în această zonă trăiește majoritatea comunității românești autohtone și nicidecum pentru că orașul are un strand frumos, iar apa termală de aici vindecă bolile reumatice ale politicianilor. Unde s-a pierdut pe drum domnul Andraș de nu a mai ajuns la Jula, habar nu avem. Dar se pare că, pe parcurs, obiectivul inițial al României s-a schimbat, iar Consulatul din Jula a devenit o „plăcintă” politică pentru partidele din România.

Punând cap la cap întâmplările ultimelor 12 luni, lucrurile ni se par tot mai clare. Povestea începe exact cu un an în urmă, când locuitorii din Micherechi au fost anunțați prin megafonul unei mașini că, pe 22 iunie, va veni la ei în sat fostul președinte al României, *Ion Iliescu*. Nu prea i-a impresionat pe micherecheni această veste bombastică, drept dovadă nu s-au dus la întâlnirea de la casa de cultură. Bine au făcut, pentru că nu a venit nici *Iliescu* și așa măcar nu i-au deranjat pe acei câțiva politicieni din România care au sosit în satul lor pentru a înființa filiala din Ungaria a PSD Diaspora. Un comunicat al Partidului Social Democrat, care a împânzit în acele zile toată presa românească, de la Timișoara până la Brașov, ne anunța că „evenimentul a fost organizat cu sprijinul lui Florin Trandafir Vasiloni, coordonator al Filialei PSD Ungaria, Vicepreședinte PSD Diaspora, iar *Gavril Gurzău* a fost ales în funcția de Președinte al PSD Ungaria”.

Și atunci, și de-atunci ne-am tot întrebat, ce caută un partid românesc printre românii băștinași din Ungaria? Nimeni nu i-a informat pe mai marii de la PSD Diaspora că românii băștinași din Micherechi nu au cetățenie română, deci nu îi vor putea vota la alegeri? *Gabi Gurzău*, care este născut în Micherechi și care probabil a dobândit între timp cetățenia română, nu le-a spus prietenilor lui că micherechenii nu sunt o miză pentru ei? Dar încă înainte să fim acuzați de naivitate, ne oprim cu întrebările stupide. Repede ne-am dat seama singuri de modul josnic prin care unii s-au folosit (din nou) de românii din Ungaria.

Cine este viitorul consul general de la Jula? Presa din România ne informează că „*Trandafir Florin Vasiloni* este preot de meserie, protopop greco-catolic de Sarmisegetuza și preot paroh la Bucova, care în 2010 a ocupat postul de vicepreședinte PSD Caraș-Severin, iar în 2012 pe cel de vicepreședinte PSD Diaspora și coordonator și fondator al filialei PSD Ungaria”.

Acum un an, cu ocazia (așa-zisei) înființări a PSD Ungaria, *Florin Vasiloni* a trecut și pe la sediul Autogvernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Strângerea legăturilor tot mai vizibile între PSD Arad, PSD Caraș și PSD Ungaria cu AȚRU și cu președintele (tot de orientare socialistă) a acestuia, e un semn îngrijorător. Sperăm că au povestit și despre pactul dintre AȚRU cu etnobișnițarii, care au dat atâtea bătăi de cap guvernelor române de până acum. Noi avem presimțirea că nu. O singură nelămurire ne-a mai rămas totuși: ce misiune va avea un protopop greco-catolic de Sarmisegetuza printre românii din Ungaria, care sunt majoritar ortodocși? Așteptăm răspunsul Bucureștiului. *Eva Șimon*

Hramul bisericii din Cenadul Unguresc

În Duminica a VII-a după Paști (16 iunie 2013), prima Duminică după Înălțarea Domnului, biserica ortodoxă românească din Cenadul Unguresc, care este închinată acestui Praznic Împărătesc, și-a sărbătorit hramul.

Cu acest prilej, potrivit obiceiului, Preasfințitul Părinte *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierască în fruntea unui sobor format din Părintele Paroh *Aurel Becan*, Protopopul Seghedinului, Părintele *Svetomir Milicici*, Parohul Ortodox Sârb de la biserica din Desca, Părintele *Ionuț Teodor Negrău*, Paroh la Săcal și cei doi Diaconi de la Catedrala Episcopală din Jula.

Alături de credincioșii din Cenadul Unguresc și de credincioși veniți din alte Parohii ale Episcopiei Ortodoxe Române din Un-

ria, precum Săcal sau Băntania, la eveniment au participat și reprezentanții diplomației române din Ungaria.

În cuvântul de învățătură, Preasfințitul Părinte *Siluan* a vorbit despre semnificațiile acestui Praznic Împărătesc, care arată cinstea și măsurile înalte la care este chemată firea omenească prin Persoana Mântuitorului Iisus Hristos, dar și-a exprimat și bucuria de a fi prezent din nou, la ceas de sărbătoare, în mijlocul credincioșilor români din Cenad și în duh de comuniune frățească ortodoxă, împreună cu clerici ai Episcopiei Ortodoxe Române și ai celei Ortodoxe Sârbe din Ungaria.

În localitatea Cenadul Unguresc, comunitatea ortodoxă a fost formată atât din credincioși ortodocși români, cât și sârbi, la început ei participând la slujbe în același locaș de cult,

o biserică de pământ devenită cu timpul neîncăpătoare și menționată în Arhivele Statului în anul 1774, după cum a precizat și Părintele Vicar *Teodor Misaroș* în lucrarea sa de referință, intitulată: „Din is-

toria comunităților bisericești ortodoxe române din Ungaria”.

În anul 1808 a fost înălțat actualul locaș de cult din zid, cu hramul „Înălțarea Domnului”, în care au continuat să se roage împreună românii și sârbi ortodocși, până în anul 1880, când a fost construită și o biserică ortodoxă sârbească, în apropierea celei românești.

Iconostasul bisericii ortodoxe românești din Cenadul Unguresc a fost pictat de renumitul pictor bănățean *Ioan Zaicu*, născut în anul 1868 în localitatea *Fizeș*, din județul *Caraș-Severin*, care a făcut studii de pictură la Academia de Arte Frumoase din Viena și a mai pictat și alte biserici din România, între care menționăm Catedrala Episcopală veche, din Arad și bisericile din *Nădlac* și *Sân-Nicolaul Mare*.

Cenadul Unguresc are legături și cu alte localități din România, prin exodul unor familii de aici în localitățile *Iratoș*, din apropierea *Aradului* (în 1922) și *Pustiniș*, lângă *Timișoara*, unde au plecat 15 familii, în anul 1937. La hramul bisericii din Cenadul Unguresc din anul 2008 au participat și urmași ai familiilor plecate odinioară în *Pustiniș*.

Astăzi, doar două dintre Parohiile Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria au ca hram Praznicul Înălțării Domnului la cer: Parohia din *Otlaca-Pustă*, care a împlinit recent 100 de ani de la înființarea ei și construirea bisericii din zid și biserica românească din Cenadul Unguresc, care în această Duminică și-a sărbătorit hramul așa cum se cuvine, informează Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

Moartea unui mare duhovnic

Părintele *Iustin Pârnu*, unul dintre cei mai mari duhovnici ai României, s-a stins din viață duminică noaptea, 16 iunie. „Părintele a încetat din viață această trecătoare și s-a mutat la cereștile cetate, la Sfinții Mucenici și Mărturisitori pe care atât i-a iubit și după care atât a jinduit. (...) De la sfârșitul lunii martie a.c., cancerul de stomac pe care îl purta în taină de câțiva ani de zile a dezvoltat în metastază, care a adus cu sine complicațiile medicale în urma cărora, după o

suferință mucenicească pe deplin asumată și conștientă, s-a mutat din lumea aceasta la o altă mai bună. Să avem parte de rugăciunile sale!”, informează www.petruvodă.ro.

Botez la Catedrala din Jula

Familia *Maria Rocsin Pekárik* și *Zsolt Pekárik* din Jula și-au botezat fetița *Zenina Olivia* duminică, 2 iunie, la Catedrala Ortodoxă „Sf. Nicolae”. Slujba de creștinare a fost săvârșită de către *PS Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, preotul *Visarion Tuderic*, Secretar Eparhial la Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria și arhidiaconul *Claudiu Condurache*. Nașii de botez au fost *Ana Martin* și *Ioan Martin* din *Micherechi*. A.C.

Cinstirea memoriei eroilor români

Cu ocazia praznicului Înălțării Domnului, joi, 13 iunie, a avut loc și pomenirea Eroilor Neamului.

În organizarea Ambasadei României la Budapesta au fost depuse coroane de flori, cu câteva zile înainte de această sărbătoare, pe 10 iunie, la monumentele eroilor români de la Prüg, Dobrițan

și Hajdúböszörmény, iar pe 14 iunie la monumentul ostașilor români din cel de-al Doilea Război Mondial, care își dorm somnul de veci în Cimitirul Rákoskeresztúr din Budapesta.

Joi, 13 iunie, la monumentul eroilor români căzuți în Primul Război Mondial, din cimitirul orașe-

nesc din Seghedin, s-a săvârșit o slujbă de pomenire. S-au depus coroane de flori din partea Consulatului General al României la Seghedin, din partea conducerii orașului, a Autoguverării Românești și a Catedrei de limba română din Seghedin.

A.B.

S-a lansat grupul UNIC

În ziua de 11 iunie, un grup de 23 de tineri din Micherechi, toți neoprotestanți de la cele trei biserici din sat (Betel, Penticostală nr. 1 și Biserica Baptistă) și, de asemenea, toți elevi ai liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula, s-au aflat în studioul de radio din Seghedin, însoțiți de profesoarele Florica Santău și Mariana Oros Martin, pentru realizarea unor înregistrări. Începând de acum câteva luni, tinerii formează un grup. În iarnă i-au colindat și pe profesori. Fac muzică din proprie inițiativă și fără profesor. Sunt foarte talentați, cântă și la instrumente și ce este poate cel mai important, sunt foarte uniți, spun ei. Dar sunt și unici. Tocmai din acest motiv și-au ales numele de UNIC. I.K.

De la sărmăluțe moldovenești la sarmale ardelenesti

(Urmare din pag. a 3-a)

Cum era și firesc, pe lângă sarmale, seghedinenii au adus și mămăligă.

Au fost declarați câștigători Ion Bărbus, originar din Cugir, cantor la Capela Ortodoxă Română din Budapesta de aproape 10 ani, Natalia Ciobanu din Republica Moldova și Diana Bugneriu, mem-

bră în Asociația Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta.

Dar se poate spune că a fost câștigător fiecare dintre participanții la evenimentul de la Budapesta, pentru că au petrecut împreună o zi de neuitat cu oaspeții și frații lor din Seghedin și au avut ocazia să-și facă planuri noi pentru întâlniri viitoare. Gabriela Enea Elekes

Nou referent român

La data de 16 mai a.c. a fost numit un nou referent pentru naționalitatea română la Institutul Național pentru Cercetarea și Dezvoltarea Învățământului (OFI) în persoana doamnei Anamaria Brad Sarca, informează un comunicat de presă remis redacției noastre de către directorul general dr. Kaposi József.

Printre atribuțiile ce-i revin noului referent figurează îndeplinirea și susținerea sarcinilor privind serviciile profesionale pedagogice pe plan național. Va contribui, între altele, la organizarea și desfășurarea concursurilor școlare naționale, va acorda asistență în elaborarea programelor de perfecționare a pedagogilor, dar și în alcătuirea sistemului de consultanță pe aria naționalității române. De asemenea, va acorda sprijin profesional instituțiilor de învățământ public românesc în vederea adaptării noii programe cadru și va acorda informații directorilor de școli și profesorilor în probleme ce țin de acest domeniu profesional. În comunicat se mai arată că Anamaria Brad se va strădui să aibă contact profesional permanent și se va consulta cu Autoguverarea pe Țară a Românilor din Ungaria. I.K.

Pe scurt...

JULA

Pe 13 iunie s-au împlinit 60 de ani de la examenul de bacalaureat al primei promoții a Liceului „N. Bălcescu” din Jula. După cum ne-a informat doamna Lucreția Purdi Cioca, absolvenții nu planuiesc o întâlnire pentru acest an deoarece toți sunt deja înaintați în vârstă și unora le este grea deplasarea la Jula, în orașul tinereții lor. Totodată doamna învățătoare Cioca ne-a mărturisit că și azi trăiesc încă 8 din cei 16 absolvenți, aceștia păstrând și azi legăturile.

MICHERECHI

Duminică, 23 iunie, la Biserica Penticostală nr. 1 din Micherechi va fi un Botez Nou Testamental. Se vor boteza tinerii Nicoleta Țicudean, Bernadett Rocsin și Petru Forogău. Evenimentul va începe la ora 10.00.

CHITIGHAZ

Instructorul de dans popular al mai multor școli generale din comunitatea românească din Ungaria și președintele Asociației Culturale a Românilor din Chitighaz, Gheorghe Gros, organizează o tabără de dansuri populare în România. Instructorul ne-a informat că tabăra se va desfășura în perioada 3-10 iulie, la Făget, unde va participa un grup de 40 de copii și 6 adulți, din localitățile Chitighaz, Jula, Leucushaz și din patru localități din Bihor.

JULA

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria și Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria va organiza în ziua de sâmbătă, 13 iulie, de la ora 16.00, o festivitate de comemorare a răposatului vicar episcopal, Teodor Misaroș, care s-a stins din viață cu 30 de ani în urmă. Părintele Misaroș, în cei 36 de ani de preoție, a păstorit credincioșii din Apateu, Săcal și Micherechi. Programul zilei va cuprinde un Te Deum și parastas în memoria pr. Teodor Misaroș, o rugăciune și depuneri de coroane la mormântul părintelui Misaroș, aflat în cimitirul din Orașul Mare Românesc din Jula, un vernisaj de expoziție fotografică.

Bac la „Bălcescu”

În perioada 17–19 iunie, la Liceul „N. Bălcescu” din Jula au avut loc examenele de bacalaureat, proba orală. În aceste săptămâni, până pe 28 iunie, în jur de 330 de mii de elevi susțin bacalaureatul de nivel mediu în Ungaria.

Pe parcursul acestor trei zile, comisia de examinare a liceului românesc a verificat cunoștințele elevilor din clasa a XII-a și a XI-a (care și-au dat examenul de bacalaureat mai repede) și a elevilor-oaspeți. În acest an școlar au fost exa-

minați în total 85 de elevi, dintre care 23 de elevi sunt de clasa a XII-a. Comisia de examinare condusă de dr. Máthé Ilona a avut de analizat 153 de răspunsuri. Rezultatele au fost publicate pe 19 iunie, după încheierea ediției noastre. A.C.

Excursie la Oradea cu colegii de clasă

Într-o zi frumoasă de duminică am hotărât cu clasa să facem o excursie la Oradea. Dimineața ne-am adunat la ora 8 lângă școală. Toți am fost bucuroși când am pornit. În mașină ne-am vorbit, am mâncat și ne-am uitat pe fereastră.

Când am ajuns la Oradea, prima dată ne-am oprit la grădina zoologică. Acolo am văzut fel de fel de animale, de ex.: tigrul, maimuța, urs și pești. După

aceea am mers la magazinul de cadouri. Sebastian a cumpărat jucărie, Balint ulcea și am cumpărat lui David o figură de animal. Afară am cumpărat popcorn și dulceață. Mai târziu am plecat la molul Lotus. Acolo am luat masa, cei mai mulți am mâncat pizza și am mâncat înghețată. După masă ne-am plimbat în parc. Ne-am jucat cu dodgem și pe ciuzdă (tobogan) din balon. La dodgem am răs foarte

mult. Pe urmă am mers în Orașelul copiilor. Acolo o fost un castel, ciuzdă și teren de joc. Toți am fost bucuroși. Cel mai mult ne-am jucat în castel. La ora 4 am pornit acasă. În mașină am vorbit despre excursie.

Acasă am povestit mamei cum o fost în excursie. Seara am dormit foarte bine, pentru că ziua asta a fost tare obositoare. Această zi a fost cea mai bună din lume.

Petru Iova, clasa a 3-a, școala din Micherechi

Elevii de clasa a 8-a au spus adio școlilor generale

La sfârșitul săptămânii trecute, și în școlile generale românești din Ungaria clopoțelul a sunat pentru ultima oară. Pe 14 iunie s-a încheiat în mod oficial anul școlar 2012/2013. În zilele de 14–15 iunie s-au desfășurat serbările de bun rămas ale elevilor de clasa a 8-a de la școlile generale din Aletea, Apatu, Bătanian, Bedeu, Cenadul Unguresc, Chitighaz, Jula, Micherechi și Săcal. În cadrul serbărilor, conducerea școlii apreciază munca acelor elevi, care au obținut merite deosebite la învățătură. La încheierea anului școlar 2012/2013 ne-am interesat despre numărul premiatilor de clasa a 8-a și a absolvenților de la aceste școli bilingve sau unde limba română se învață ca obiect de studiu.

Aletea

Școala generală din Aletea a avut doi absolvenți: *Iosif Burai* și *Ioan Andrăsi*. Dirigințele clasei a opta a fost *Andreea Papp Ruck*.

tele exemplare eleva *Andreea Gabriela Matieș* a primit laudă din partea diriginței. Au absolvit: *Andrei Sebastian Csiplo*, *Andreea Gabriela Matieș* și *Emeric*

Apatu

În cadrul serbării de bun rămas, primăria localității a înmănat diplome pentru *Dora Gyöngyi* pentru meritele obținute în activitatea culturală și pentru *Dora Tokai*, pentru rezultatele exemplare la învățătură. Președintele Autoguverării Românești din Apatu, *Ioan Blaga*, a înmănat un premiu elevei *Sabina Sabău*, pentru promovarea tradițiilor și culturii românești. Au absolvit clasa a opta elevii: *David Berta*, *Janet Buca*, *Timea Csordás*, *Vasile Germer*, *Dora Gyöngyi*, *Boglárka Kiss*, *Sabina Sabău*, *Dora Tokai*, *Anett Tóth*, *Zsolt Vad* și *Bálint Márk Lakatos*. Dirigințele clasei a 8-a a fost *Oláh Ildikó*.

Bătanian

Pentru rezultatele obținute la învățătură și pentru păstrarea limbii și culturii românești a primit laudă din partea directoarei elevul *Andrei Sebastian Csiplo*, iar pentru rezulta-

Molnár. Dirigințele clasei a opta a fost: *Viorica Sferle Șutea*.

Săcal-Bedeu

Premiul Autoguverării Românești din Săcal a fost înmănat de către *Eva Bonța Túri* elevilor *Noemi Bartha* și *Attila Bukvai* pentru păstrarea tradițiilor românești. Absolvenții clasei a opta au fost: *Adam Bara*, *Noemi Bartha*, *Bence Bazsó*, *Petru Bódi*, *Attila Bukvai*, *Ildikó Irimidás*, *Andreea Kiss*, *Silvestru Máté*, *Gabriela Maroșan*, *Regina Rácz*, *Mihai Varga*, *Agneta Vértesi*, *Andreea Veres*, *Ildikó Veres*, *Sintia Rocska*, *Georgina Rocska*. Dirigințele clasei a opta a fost *Elena Szilágyi*.

Cenadul Unguresc

Pentru participarea la concursuri românești au primit lauda corpului didactic elevele: *Olivia Faludi* și *Lili Luncz*. Au absolvit clasa a opta: *Csaba Balogh*, *Olivia Faludi*, *Alexandra Gan*, *Patrik Gan*, *Lili Luncz*, ➡

Elevii de clasa a 8-a au spus adio școlilor generale

Chitighaz

(Urmare din pag. a 6-a)
Elisabeta Mezei, Gina Nagy, Vivien Sziklasi și Ștefan Vass. Diriginta clasei a fost: Kiss Józsefné.

Chitighaz

Directoarea școlii generale din Chitighaz Erika Borbély a înmănat premiul pentru trei absolvente care pe parcursul celor opt ani au obținut numai nota cinci la toate disciplinele: Ditta Korobán, Janet Váradi și Nora Laurinyecz. Eleva Ditta Korobán pentru promovarea culturii și a limbii românești a primit lauda directoarei. În anul acesta au absolvit școala generală: Petru Bandula, Petru Csobán, Betina Faragó, Gina Faragó, Reka Hajduk, Amanda Hernik, Ioan Igricz, Petra Kerepeczki, Reghina Kerepeczki, Dita Korobán, Nora Laurinyecz, Andreea Olar, Henrieta Otlăcan, Reka Otlăcan, Agneta Szucsán, Zsanett Váradi și Edit Zámbo. Diriginte: Maria Ambruș.

Jula

În cadrul serbării de bun rămas, directoarea Maria Gurzau Czegledi a înmănat premii elevilor merituosi la învățătură, oferindu-le di-

plome pentru Estera Hegedús, Beata Magyar și Ecaterina Martin. Din partea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria au fost oferite premii pentru două eleve care s-au remarcat atât prin rezultatele deosebite la diferite obiecte de învățământ, cât și prin participarea lor continuă la programele religioase susținute cu prilejul unor sărbători: Grațela Kovács și Aneta László. Au absolvit: Beatrix Hajdú, Estera Hegedús, Petra Hidi, Grațela Kovács, Aneta László, Beata Magyar, Ecaterina Martin, Devald Málík, Beatrix Netea, Erik Rocsin, Cristian Szegedi și Tamara Tóth. Diriginte: Teodor Martin

Micherechi

Pentru rezultatele excelente la concursurile de păstrare a limbii și tradițiilor românești, Maria Pătea Petrușan, președintele Autogovernării Românești din Micherechi i-a premiat pe David Croitor, Nicoleta Solcan și Naomi Puha. Julia Kaupert, din partea Redacției emisiunilor de limba română, de la Studiourile de radio și televiziune din Seghedin i-a înmănat un cadou uneia dintre

membrele corului școlii: Nicoleta Solcan. Președintele Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, Marius Maghiaru l-a premiat pe elevul Csaba Cefan, pentru meritele depuse pentru răspândirea limbii materne române. Premiul din partea Catedrei de Limba română din Seghedin a fost înmănat de către Mihaela Bucin pentru doi elevi: David Croitor și Ruben Martin. Președintele Autoconducerii Românești din Seghedin, Gheorghe Petrușan, a înmănat premii pentru Betina Puui, Nicoleta Solcan, Csaba Cefan și Estera Gherman. Petrică Crețu, pastorul Bisericii Baptiste locale a oferit fiecărui elev care a absolvit clasa a opta câte o Biblie.

Au absolvit clasa a opta: Cristian Bigu, David Croitor, Csaba Cefan, Toma Fodor, Martin Germán, Estera Gherman, Mercedesz Isai, Emeric Jakó, Vasile Iovan, Evelin

Jula

Jula

Iuhas, Zoltán Nagy, Emese Poiendan, Betina Puui, Naomi Puha, Leontina Rácz, Alexandra Sipos,

Nicoleta Solcan, Marc Szűcs și Bianca Víg. Dirigintele clasei a opta a fost: Vioreca Oros Petrușan. A. Cioca

Micherechi

Micherechi

Nicolae Manolescu: „Să le dăm copiilor cărți care îi interesează cu adevărat”

– La Micherechi ați avut ocazia să cunoașteți doi copii de la școala generală, care au spus povești, pentru că la noi povestitul este o veche tradiție, îndrăgită mult și de copii. O problemă a generațiilor de astăzi, și asta nu numai în Ungaria, este aceea că tinerii, copiii nu mai iubesc cărțile. Dvs, ca președintele Uniunii Scriitorilor și unul dintre cei mai apreciați critici literari, cum ați sfătui tinerii de azi să se apropie de lectură, de carte?

– Eu cred că mai devreme sau mai târziu se va produce o reîntoarcere la carte. Ce putem noi să facem? Mijloacele ne stau la dispoziție oarecum limitat, pentru că atunci când e vorba de trendurile astea sociale, nu prea poți să interzici. Suntem încă în faza în care computerul și toate celelalte obiecte bazate pe imagine nu pe cuvânt sunt foarte la modă sau la putere. Eu cred că se poate face totuși ceva. În primul rând, să încercăm să le dăm acestor copii ceea ce îi interesează cu adevărat, adică nu putem să le impunem gusturile noastre neapărat. Nu putem veni să le spunem: dacă nu citiți Goethe, Shakespeare sau Balzac, sunteți incult. Haideți să le dăm ceea ce îi interesează pe ei cu adevărat. În România acest lucru s-a întâmplat, când acum zece ani au părut manualele optionale alternative. Eu am pledat atunci, fiind și președintele comisiei de resort de la minister, pentru ca una dintre clasele importante între gimnaziu și liceu, clasa a 8-a atunci, să aibă în manuale nu neapărat numai literatură

„La ce sunt bune cărțile? Îmi vine să răspund: la totul și la nimic. Poți trăi foarte bine fără să citești. Milioane de oameni n-au deschis niciodată o carte. A vrea să le explici ce pierd e totuna cu a explica unui surd frumusețea muzicii lui Mozart. În ce mă privește, mă număr printre cei care nu pot trăi fără cărți. Sunt un vicios al lecturii. Am nevoie să citesc așa cum am nevoie să măncă și să beau. Hrana pe care mi-o oferă lectura îmi este la fel de indispensabilă ca și aceea materială. Resimt fiecare zi fără o carte ca pe o zi pierdută”, este crezul lui Nicolae Manolescu, președintele Uniunii Scriitorilor din România, care acum două săptămâni s-a aflat la Julia și la Micherechi cu ocazia Turnirului de poezie a URSS. În prima parte a convorbirii noastre (pe care ați putut-o citi în numărul anterior) am vorbit despre întrecerea dintre scriitorii români și despre impresiile trăite în mijlocul românilor din Ungaria. În a doua parte a discuției cu dl. Nicolae Manolescu am vorbit despre lectură, cărți, tineri.

română și nu numai capodopere, ci să aibă în manual lucruri care pe noi înșine când aveam 14–15 ani ne interesau. Sigur că acum sunt interesați de altceva, dacă le place Harry Potter, atunci să le dăm Potter și așa mai departe. Eu am o fetiță de 11 ani pe care am obligat-o înainte de a se uita la filmele cu Harry Potter să citească prima dată romanul. Am reușit să o fac să citească șapte volume de Harry Potter, din care ultimul are o mie de pagini. Deci, haideți să le dăm să citească ce le place și să-i câștigăm în felul acesta. Să nu-i obligăm să citească ce credem noi că le-ar plăcea, ci să ne pliem puțin pe gustul lor și să vedem ce le place lor cu adevărat. Pe de altă parte, haideți să vedem ce înseamnă internetul. Internetul înseamnă citit! Ne întoarcem la citit, chiar fără diacritice. Mai devreme sau mai târziu se va produce o mare plictiseală de ecrane după care citim și în loc de E-Book-uri ne vom duce la cărțile celelalte. Sigur, pentru noi adulții mai există și un alt argument. Noi știm că o carte pe hârtie, care datează din epoca lui Gutenberg nu a pățit nimic

până acum, în timp ce mijloacele electronice se schimbă atât de rapid, în-cât eu am acum am tot felul de chestii înregistrate pe care nu le mai pot citi

pentru că nu am instrumentele necesare.

– Deci, după părerea Dumneavoastră nu există pericolul ca E-Book-urile să excludă bibliotecile cla-

sice, cărțile tipărite? Dumneavoastră ați obișnuit să citiți electronic cărți?

– Cărți nu! Citesc și eu ca toată lumea de pe Internet, dar romane nu pot. Eu vreau să am cartea în mână. Sunt de altă generație, nu vreau să le impun tinerilor de azi cum să citească, dar sunt de părere că și ei mai târziu vor dori să țină în mână o carte. Încet, încet vom redescoperi cartea pe hârtie.

– După cunoștințele mele, din comunitatea românească din Ungaria nimeni nu e membru în Uniunea Scriitorilor din România. Cum poate deveni cineva membru în URSS. Care sunt condițiile ca un scriitor sau un poet din Ungaria să intre în Uniune?

– Dacă îndeplinește exact aceleași condiții pe care le îndeplinește un scriitor din România. Adică, să aibă un număr de cărți, un număr de recomandări și un număr de ecouri în presă. Dumneavoastră puteți să-i ajutați foarte bine. Au o recenzie, lucrurile se rezolvă și nu mă îndoiesc că și colegii mei vor fi de acord pentru cei care scriu cărți și se află la Julia, sau în altă parte în Ungaria, să facem și un anume rabat chiar dacă nu îndeplinesc condițiile absolute pe care le cerem în România.

E. Șimon

Cupa Internațională de șah „Alexandru Hoțopan”, ediția a IV-a

29 iunie 2013, sâmbătă, ora 9.00 (ora Ungariei)

Redacția „Foaia Românească”

(5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8)

La competiție poate participa orice iubitor de șah.

Profesioniști

„A” Seniori

„B” Juniori (14–18 ani)

„C” Copii (4–14 ani)

Categoriile vor fi:

Amatori

„D” Seniori

„E” Juniori (14–18 ani)

„F” Copii (4–14 ani)

„G” inactivi

Taxa de participare:

Adulți: 1300 Ft; Elevi: 800 Ft (după prezentarea buletinului de elev)

Înscrierea la competiție se poate face până pe 22 iunie 2013.

Contacte: Ioan Cozma (+36 30 4316775, kozma0802@freemail.hu)

Redacția: +36-66-361-789

Despre relațiile muzicale româno-maghiare, la Budapesta (1)

Președintele Autoguvernării, dr. Maria Berényi, a salutat oaspeții prezenți, printre care și pe Excelența Sa Victor Micula, Ambasadorul României de la Budapesta și Răzvan Ciolcă, consilier la această ambasadă, care au onorat cu prezența.

Maria Berényi a amintit în cuvântul său de salut, că în această zi, în 15 iunie, noi românii din Budapesta avem datoria morală să îl comemorăm pe marele poet Mihai Eminescu. A amintit că aici, în Budapesta, a debutat în 1866 cu poezia *De-aș avea* în paginile revistei Familia, redactată de Iosif Vulcan. Eminescu și ultimele sale opt poezii le-a publicat în Familia. Așa că Vulcan, în necrologul scris în memoria lui Eminescu, scria: „Aici (Familia) i-a fost leagănul și mormântul”. Vulcan personal s-a întâlnit cu Eminescu prima dată în 1868, la Arad, în casa lui Ioan Popovici Desseanu, avocat și parlamentar din Arad, născut în orașelul Bichiș. Atunci a făcut un turneu prin Transilvania trupa artistului Pascaly. Aici era Eminescu sufler și juca roluri mai mici. Tot la Budapesta s-a scris prima teză de doctorat despre activitatea lui Eminescu, semnată de Elie Miron Cristea (primul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, și scurt timp, prim ministru al României) în 1895. În sfârșit, Maria Berényi a citit o poezie scrisă de Eminescu, intitulată *Albumul*.

În continuare a urmat programul cultural programat. Maria Berényi a enumerat pe scurt o cronologie a relațiilor muzicale româno-maghiare. Din acestea s-a prezentat câteva aspecte. Maria Berényi a subliniat că în cadrul acestui program este, credem, prilejul cel mai potrivit pentru a evoca turneul pe tărâmurile românești al compozitorului și pianistului Franz Liszt, desfășurat în perioada 2 noiembrie 1846 – 24 ianuarie 1847. Liszt avea, așadar, 35 de ani și se afla în plină efervescență creatoare atunci când a susținut nu mai puțin de 19 concerte în săli de festivități și palate din Timișoara, Lugoj, Arad, Sibiu, Cluj, Aiud, București și

În cadrul „Zilei sectorului II”, Autoguvernarea de Naționalitate Română din acest sector al Budapestei, în ziua de 15 iunie, a organizat programul cultural intitulat „Relații muzicale româno-maghiare”. Invitatul programului a fost Grigore Poiendan, originar din Micherechi, student la Universitatea Liszt Ferenc din Budapesta. Evenimentul a avut loc la Centrul Cultural Marcibányi și a fost finanțat de către Autoguvernarea din Sectorul II.

Iași. Publicul l-a aclamat îndelung și l-a tratat ca pe un rege.

Cornelia Nemeș a dat citire câtorva fragmente din relatările de presă despre acest turneu al lui Franz Liszt, care a început în Banat, primul său concert având loc la data de 2 noiembrie 1846, la Timișoara. În sala festivă a Palatului Municipal, pianistul a interpretat următoarele bucăți muzicale: *Andante din Lucia din Lamermoor* (Donizetti-Liszt), *Fantezie din opera Norma* (Bellini-Liszt), *Andante cu variațiuni* de Ludwig van Beethoven, *Ave Maria* și *Regele ielelor* de Franz Schubert, *Fantezie pe cântece maghiare* de Fr. Liszt și *Marșul lui Rákóczy*, în prelucrarea sa. A urmat recitalul din 4 noiembrie, ținut la Teatrul Municipal din Timișoara, cea mai mare sală din oraș, iar repertoriul abordat a cuprins lucrările: *Uvertura la opera Wilhelm Tell*, de G. Rossini, *Păstrăvul*, de Franz Schubert, *Hexameron*, de Franz Liszt, *Variații de bravură* pe o temă din *Puritanii* de Vincenzo Bellini, *o mazurcă și o poloneză* de Frédéric Chopin, *Fantezie pe cântece maghiare* de Franz Liszt și, la final, *Marșul lui Rákóczy*. Succesul a fost deplin. Liszt a primit nenumărate buchete de flori, o cunună din lauri dar și poezii tipărite. Au urmat concerte de la Lugoj, din 5 și 7 noiembrie, unde, iarăși, triumful a fost total.

Al treilea oraș în care a concertat Franz Liszt a fost Aradul, iar drumul de apro-

ximativ 60 de km dintre Lugoj și Arad, a fost parcurs în trăsură. La marginea orașului, artistul a fost așteptat de o mulțime impresionantă, care l-a primit în urale, oferindu-i diploma de onoare a orașului. În cinstea sa, a fost înălțat un arc de triumf, iar la trecerea trăsorii pe sub el corurile de bărbați au cântat imnuri. În Arad, Franz Liszt a concertat de două ori, la 8 și 10 noiembrie 1846, în sala festivă a hotelului „Crucea Roșie”. La intrarea în clădire, Liszt era așteptat de o orchestră militară care a interpretat o serenadă, un cor bărbătesc care a cântat imnuri, iar în camera sa de hotel pianistul era așteptat de o orchestră de muzică populară, care a interpretat melodii tradiționale din folclorul local. Repertoriul a fost identic celui din Timișoara; la fel și primirea, și succesul. Pianul la care a cântat Franz Liszt se află și la ora actuală în Muzeul Teatrului din Arad.

La 17 noiembrie, talentatul virtuoz a concertat pentru a treia oară la Timișoara, spectacolele sale fiind susținute în scop caritabil: de pe urma spectacolelor, săracii din oraș au primit 400 de fiorini, „Asociația muzicanților din Timișoara” – 200 de fiorini, iar 100 de fiorini au fost dedicați construirii unei școli. Alături de Liszt, a urcat pe scenă și violonistul timișorean Mihail Jáborsky. Succesul reprezentațiilor sale în cele trei orașe a fost atât de mare, încât până și pianistul a fost

profund impresionat, așa cum o arată el însuși în scrisoarea adresată lui Anton Augusz: „În călătoria mea prin Banat am fost atât de fantastic sărbătorit cum nu poate visa niciun artist, iar toate s-au desfășurat astfel că nici în vis nu mă așteptam la un asemenea succes și la o asemenea sărbătoare... Mi s-a întâmplat aceasta, întocmai ca și burghezului gentilom, care făcea proză fără ca habar să fi avut”.

Cea de-a doua etapă a turneului lui Franz Liszt pe meleagurile românești, etapa ardeleană, s-a desfășurat în intervalul 20 noiembrie – 8 decembrie 1846 și a cuprins orașele Sibiu, Cluj și Aiud. Șederea la Sibiu i-a oferit lui Liszt răgazul necesar de a se apuca să lucreze la *Rapsodia română*. Tema horei din compoziție poartă denumirea de *Hermannstaedter*, adică, „de la Sibiu”. Bucata muzicală a fost găsită în muzeul de la Weimar, într-o copie întocmită de compozitorul Raffi. Onoarea de a fi descoperit-o – mai întâi copia, apoi și originalul – la începutul anilor 1930 i-a revenit muzicologului și diplomatului român Octavian Beu. Acesta a început investigația în urma unui indemn venit din partea compozitorului maghiar Bartók Béla; acesta îl atenționa pe Octavian Beu într-o scrisoare din 5 noiembrie 1930 asupra prezenței lucrării într-un volum colectiv, în care se mai aflau încă alte 15 rapsodii, volum aflat la muzeul „Franz Liszt” din Weimar.

La 24 noiembrie, Franz Liszt părăsea Sibiul îndreptându-se spre Cluj. Va concerta în orașul de pe Someș la 26 și 29 noiembrie, apoi la 3 și la 6 decembrie 1846. Presa clujeană a timpului a zugrăvit în paginile ei trăsătura dominantă a acelor zile: entuziasmul debordant pe care i l-au arătat marelui virtuoz locuitorii orașului. După cel de-al treilea concert, desfășurat în Teatrul Vechi, în scop de binefacere, muzicianul a

fost dus acasă de o mulțime în delir, având torțe aprinse, cântând și strigând urale. Mulțimii entuziaste i s-a adăugat și un taraf de lăutari, care a cântat în cinstea pianistului câteva melodii populare. Din banii adunați, Franz Liszt a dăruit Conservatorului de Muzică, grădiniței de copii și săracilor din Mănăstur câte 200 de florini. Redăm impresiile unui clujean, Pakei Lajos, în urma primei reprezentații a marelui pianist, așa cum figurează ele în scrisoarea din 28 noiembrie 1846: „Am fost alaltăieri... la concertul «Regelui pianului»; nu știu ce să scriu despre dânsul, cum să pot exprima acea perfecțiune artistică la care Liszt a înălțat instrumentul... Reduta era ticsită... și toți au fost amețiți de sunetele fermecate; mie îmi răsună și acum în urechi și, dacă aș avea posibilitatea, nici mâine nu aș lipsi și l-aș asculta de sute de ori, l-aș asculta numai pe dânsul...”

După efervescența și entuziasmul celor patru concerte clujene, etapa ardeleană a turneului românesc al lui Franz Liszt avea să se încheie cu concertul susținut la Hanul Orășenesc din Aiud, la 8 decembrie 1846. La fel ca în celelalte orașe vizitate, trăsura lui Liszt a fost așteptată la marginea orașului de o delegație impunătoare, alcătuită din notabilități și intelectuali de marcă ai orașului. Aceasta l-a condus pe pianist, cu alaiul de rigoare, la Hanul Orășenesc, unde urma să aibă loc concertul. La Prefectura orașului a fost oferit un banchet în onoarea distinsului oaspete, în timpul căruia tinerii din oraș i-au cântat o serenadă compusă special pentru el. A urmat concertul propriu-zis, susținut în sala de festivități a Hanului Orășenesc. Au asistat exact 298 de spectatori, încasările fiind de 298 de florini. Dintre aceștia, Liszt a dăruit 100 de florini Școlii Orășenești, după care, în aclamații și urale, a părăsit și acest oraș transilvănean și s-a îndreptat spre cea din urmă etapă a turneului său, meleagurile valahe și moldave.

(Urmare
în numărul viitor)
Cornelia Nemeș

Lugoj, primul oraș în care transportul public în comun va fi gratuit

Consilierii locali din Lugoj, județul Timiș, au votat, recent, introducerea transportului public în comun gratuit în municipiu, începând din 1 iulie, decizia fiind o premieră în România, a afirmat primarul Francisc Boldea, citat de Mediafax.

„De 23 de ani, nimeni nu a făcut nimic pentru transportul în comun din Lugoj. Până acum a fost 60 de bani o călătorie, dar aproape nimeni nu folosea transportul în comun, pentru că nu existau orar sau stații, iar cei care foloseau, totuși, autobuzele de trans-

port în comun, se înțelegeau cu șoferul și nu mai plăteau bilet. Acum am cumpărat și montat zece stații, vom mai cumpăra încă cinci, am stabilit un orar, traseele, iar autobuzele sunt inscripționate cu însemnele Primăriei Lugoj”, a declarat Francisc Boldea.

Primarul din Lugoj a mai spus că până acum transportul în comun în Lugoj a fost subvenționat în proporție de 75 la sută, iar de la 1 iulie va fi subvenționat în proporție de sută la sută, de către Consiliul Local. „Am avut dezbatere publi-

că, așa cum prevede legea, oamenii sunt deschiși la această idee, iar acum am ajuns în faza în care am aprobat proiectul, care va intra în vigoare la 1 iulie. Este o premieră pentru România, ca o primărie să ofere transport public gratuit”, a mai spus Boldea.

Primarul a mai informat că primăria își propune ca în perioada următoare să achiziționeze încă trei autobuze. Lugoj este al doilea oraș ca mărime din județul Timiș și, potrivit ultimului recensământ, are peste 46.000 de locuitori.

Laptopurile de acum un sfert de secol

Laptopurile din ziua de astăzi sunt din ce în ce mai subțiri, mai ușoare și cu extrem de multe caracteristici care să mulțumească

orice utilizator din orice colț al lumii. Cine-și mai amintește că, în urmă cu 25 de ani, un laptop nu putea face mai mult de 5% din ce

pot face device-urile de astăzi, iar ele aveau forma pe care o au acum cutiile în care vin laptopurile din ziua de astăzi.

Cartea săptămânii

„Tamara Buciuceanu. O viață închinată scenei”, de Bogdana Darie

Pe 16 iunie, Editura Litera a lansat volumul „Tamara Buciuceanu. O viață închinată scenei”, de Bogdana Darie.

Riguros documentată și realizată pe baza a numeroase interviuri cu Tamara Buciuceanu-Botez, precum și cu prieteni și colegi de scenă ai artistei, cartea prezintă viața și evoluția profesională a uneia dintre cele mai mari actrițe a teatrului, operetei și cinematografului românesc, informează editura.

„Tamara Buciuceanu-Botez, cea pe care o iubim cu toții, pe care am aplaudat-o de atâtea ori, profesoara «Isoscel» pentru generații de cinefili, eroina a zeci de piese în care inteligența, subtilitatea și umorul smulge admirația unui popor întreg, este imaginea însăși a firescului, a agerimii, a bună-cuviinței aceleiși popor. Pentru doamna Tamara, sigur este că viața i-a fost teatrul, iar teatrul i-a fost viața.” – academician Răzvan Theodorescu.

Volumul a fost prezentat și la standul Editurii Litera de la Salonul Internațional de Carte Bookfest 2013 în prezența actriței și a numeroși colegi de scenă.

După lansarea de duminică, autoarea Bogdana Darie a declarat pentru AGERPRES că singurul lucru care o întristează pe artistă este gândul că nu va mai juca foarte mult, cu toate că știe că publicul „o iubește și o așteaptă în fiecare secundă, cu fiecare reprezentație”.

„Nu este o mare diferență între omul și actrița Tamara Buciuceanu. Un mare actor este un om generos. Tamara Buciuceanu este un om extraordinar de generos. Un om care-și ajută semenii cu atâta dăruire! Sunt oameni străini care vin și-i bat la ușă și îi ajută întotdeauna. Își ajută colegii, familia, este un om extraordinar. Poate că în viață nu este așa de veselă ca pe scenă, adică este un om mai sobru, foarte aspru, în primul rând cu ea. Vrea să fie la cel mai înalt nivel în fiecare secundă, la fiecare apariție scenică. Și acesta este un principiu după care s-a ghidat toată viața (...) Poate are și un regret... eu îi spun mereu că nu se termină și că publicul o iubește și o așteaptă în fiecare secundă, cu fiecare reprezentație... dumneaei zice că îi e teamă că nu va mai juca foarte mult. Dar altfel nu am auzit să aibă regrete, pentru că s-a achitat de fiecare dată când a trebuit să urce pe scenă cât a putut de bine”, a declarat Bogdana Darie.

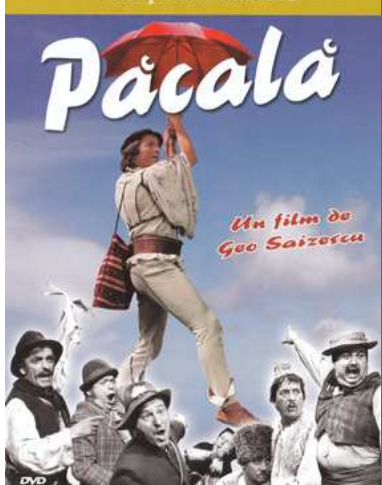
TV

Anul dragonului

Sâmbătă, 22 iunie, ora 00.05, HBO

Documentarul dezvăluie aspecte din viața a trei bărbați care reprezintă grupuri sociale distincte și, în același timp, spune povestea unei comunități care încearcă să se adapteze într-o țară necunoscută de care o leagă, însă, un trecut politic comun. „Anul Dragonului” prezintă poveștile unor imigranți chinezi din București, rătăciți în peisajul social și economic din România actuală și, în același timp, surprinde fragmente din realitatea românească văzute și înțelese din perspectiva lor. Indiferent de statutul lor social, primele etape ale adaptării sunt dificile și ascund adevăruri incomode.

Colecția GEO SAIZESCU

Păcală

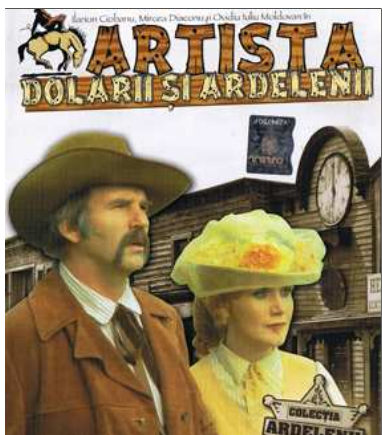
Duminică, 23 iunie, ora 21.00,
TVR Internațional

Pe-un picior de plai românesc, într-o casă nevoiașă vine pe lume un copil năzdrăvan, numit Păcală. Precoc, el știe cum arată lumea cu bune și cu rele, cu oameni frumoși dar și cu proști și nemernici. Fiindu-și propria ursitoare, condiționează venirea pe lume și-i cere mamei, care „poate orice”, nu „viața fără de moarte” ca eroul altor basme, ci meșteșugul de a păcăli moartea de câte ori îi va ieși în cale, pentru a avea timp să-i pedepsească pe nătângi și fuduli, pe ticăloși, pe ariviști, pe cei ce încalcă legile omeniei. Nenăscut încă, știe că arma potrivită e râsul, farsa meșteșugită, păcăleala usturătoare. Mama încuviințează. Adus de barză, Păcală vine pe pământ și se lovește de prostia și abuzurile bogătanilor și ale mai marilor satului.

Artista, dolarii și ardelenii

Duminică, 23 iunie, ora 16.00, Prima TV

Prins în farmecele cântăreței Anabelle, Traian vrea să se însoare, fără să știe că, de fapt, fata își ajută complicele să spargă o bancă. În cheie mai mult gravă decât parodică, continuă peripețiile celor trei eroi care au început să o rupă binișor pe englezește, deși Traian le ține americanilor cursuri de democrație în ardelenște.

TEATRU

Teatrul de Vară la Arad

Consiliul Județean Arad și Centrul Cultural Județean Arad organizează începând din vara acestui an spectacole în aer liber. Prima stagiune estivală a Teatrului de Vară se va deschide cu o Gală de operetă care va avea loc duminică, 23 iunie, începând cu ora 20.30. Iubitorii acestui gen muzical de divertisment se vor bucura cu această ocazie de cele mai frumoase și îndrăgite melodii alese din repertoriul celebror opere vieneze și nu numai, în interpretarea sopranei Anna Ryan și a tenorului Ștefan Reichmann din Austria, acompaniați de Ansamblul Johann Strauss Modern, sub bagheta maestrului Svetoslav Borisov din Austria. Următorul spectacol programat pentru această lună va avea loc miercuri, 26 iunie, începând cu ora 19.00 și este dedicat cu precădere celor mai mici dintre spectatori. Aceștia vor avea prilejul întâlnirii cu unul dintre cele mai îndrăgite personaje de poveste, Mary Poppins, în cadrul unui spectacol musical pentru copii. Stagiunea estivală a Teatrului de Vară va continua pe tot parcursul lunilor iulie și august, în fiecare seară de miercuri.

COMEDIE

Stand Up Comedy cu Bobonete și Văncică

Luni, 24 iunie 2013, ora 19.00
Arad, Club Flex: Str. Unirii, Nr. 5

Club Flex are plăcerea de a vă invita pe 24 iunie la o super seară de stand up comedy cu invitații speciali Bobonete și Văncică din filmul „Las Fierbinți”.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

24 Iunie, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Emisiune de Rusalii 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

25 Iunie, MARȚI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

26 Iunie, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

27 Iunie, JOI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

28 Iunie, VINERI (Ștefan Crăsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Marieta Gavra: „Femei celebre” 16.30: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

29 Iunie, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: „Pe undele Europei” — emisiune euroregională realizată de studiourile de radio din Timișoara și Seghedin 17.55: Încheiere

30 Iunie, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

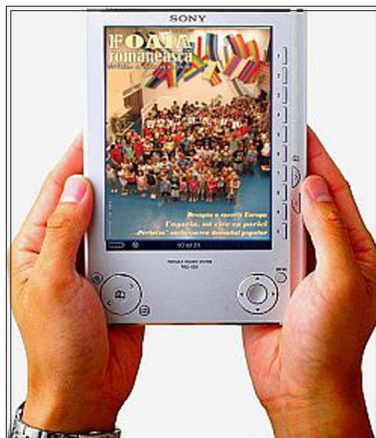
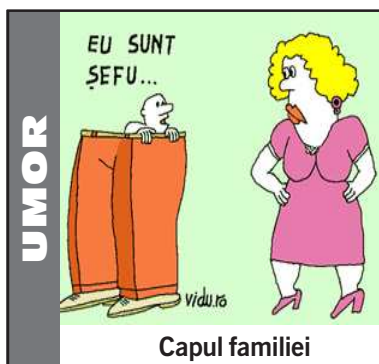
16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” — emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 26 iunie, m1, ora 12.55
joi, 27 iunie, Duna TV, ora 7.00

Ecranul nostru vă va invita în Județul Bihor, la Apateu, unde intelectuali români din Ungaria și România, împreună cu credincioșii din localitate au participat la comemorarea poetului național Mihai Eminescu. Apoi vom merge la Seghedin. În organizarea Institutului Cultural Român a avut loc un concert cu participarea a două nume de referință ale muzicii clasice din România: Ilinca Dumitrescu (pian) și Vasile Macovei (fagot).

Realizator: Tiberiu Boca

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” va cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft
6 luni – 2000 ft
12 luni – 3500 ft

Glume

O povestire cu morală

O profesoară a cerut elevilor să spună o povestire cu morală. Bulă povestește: — Tatăl meu mi-a povestit despre mătușa Ana... Mătușa Ana era inginer de aviație în război, iar avionul ei a fost lovit. A trebuit să aterizeze forțat pe teritoriul inamic și tot ce avea la ea era o sticlă de pălincă, o pușcă și o sabie.

— Continuă, spuse profesoara intrigată.
— Mătușa Ana a băut toată pălincă pentru a se pregăti... Apoi a aterizat în mijlocul a 100 de soldați inamici. Ea a omorât 70 dintre ei cu mitraliera până s-au terminat gloanțele. Apoi a mai omorât 20 cu sabia până s-a tocit lama. Pe ultimii 10 i-a omorât cu mâinile goale.
— Dumnezeu mare, spuse profesoara îngrozită, și care ți-a zis tatăl tău că este morală?
— Stai departe de mătușa Ana când e beată!

În Paradis

Adam și Eva se plimbă prin Paradis.
Eva întreabă:
— Adam, mă iubești?
Adam:
— Am vreo alternativă?

Flori și cuvinte alese în memoria lui Mihai Eminescu, la Apateu

Poetul Mihai Eminescu a fost din nou omagiat, marți, 11 iunie, la Parohia Apateu, în curtea căreia se găsește de mai mulți ani bustul marelui poet. Puținii români din Apateu și invitații lor îl sărbătoresc pe Mihai Eminescu deja de 13 ani. Festivitatea organizată de către parohul bisericii ortodoxe din Apateu, protopopul *Origen Sabău*, s-a desfășurat în mica localitate bihoreană cu binecuvântarea și în prezența Preasfințitului Părinte Episcop *Siluan* și a mai multor oficialități, oameni de cultură și preoți, comemorând 124 de ani de la trecerea în eternitate a poetului.

În localitatea Apateu au fost restaurate recent troița și monumentul dedicate poetului, din curtea bisericii ortodoxe românești, cu un sprijin obținut de către preotul paroh Origen Sabău, din România, de la Oradea, iar cu această ocazie, au fost sfințite. Memoria poetului a fost evocată printr-o serie de momente speciale susținute de artiști din Oradea. Programul manifestărilor a cuprins o slujbă de pomenire a poetului Mihai Eminescu și de resfințire a bustului și a troiței mai sus amintite, după care a avut loc un program cultural. Pe tot par-

cursul zilei, actori, oameni de cultură și admiratori ai operei eminesciene au ținut cuvântări, au recitat poezii și au interpretat mai multe piese pe versurile lui Eminescu.

Au avut loc luări de cuvânt și referate, prezentate de *Victor Micula*, ambasadorul României la Budapesta, profesorii *dr. Gheorghe Petrușan* și *dr. Mihaela Bucin*, din Seghedin și profesorul *Nicolae Georgescu* din București. La programul cultural care a urmat au recitat poezii două eleve de la Liceul „N. Bălcescu” din Iula (*Cristina Kövér* și *Izabela Boca*), iar artiști și grupuri

consacrate din Oradea au susținut un program cultural pe versurile și muzica lui Eminescu: grupul vocal „Axios”, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Oradea, condus de *pr. Mihai Brie*; tenorul *Florin Mariș Hinșu*, *Elisabeta Fekete*, de la Facultatea de Arte, Departamentul de muzică, din Oradea, precum și corul și orchestra de cameră a Facultății de Arte din Oradea și, nu în ultimul rând, *Eugen Țugulea*, actor la Teatrul de Stat din Oradea.

La eveniment au luat parte reprezentanți ai Ambasadei Române și ai consulatelor românești din Iula și

Seghedin, reprezentanți ai ICR Budapesta și numeroși oficiali, oameni de cultură și credincioși din Oradea, care au venit în număr mare în pelerinaj la bustul lui Eminescu.

În încheiere, părintele Origen Sabău, preotul paroh al comunității și consilierul cultural al Eparhiei românești din Ungaria a oferit diplome de cinstire și plachete unor personalități care de-a lungul anilor s-au implicat în promovarea culturii românești în Ungaria. Astfel, au fost înmânate plachete omagiale, având chipul poetului Mihai Eminescu, profesorilor *dr. Gheorghe Petrușan* și *dr. Mihaela Bucin*, din Seghe-

din, domnului *Florin Hinșu*, domnului *Eugen Țugulea* și Comanderiei „Sfântul Mare Mucenic Mina”, din Oradea. Apoi Preasfințitul Episcop Siluan a rostit un cuvânt de binecuvântare, apreciind importanța acestei manifestări și rostul deosebit pe care ea îl are nu doar la omagierea cuvenită marelui poet național Mihai Eminescu, ci și la promovarea și consolidarea identității naționale și culturale a românilor din Ungaria.

Evenimentul s-a încheiat prin depuneri de coroane de flori la bustul lui Eminescu, din partea tuturor instituțiilor prezente la această manifestare.

A. Butar

FOAIA
românească
21 iunie 2013
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Șimon. Colectiv redacțional: Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Editura și redacția: 5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Iula, str. Károlyi M. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2013: 3 luni 1200 forinți; 6 luni 2400 forinți; 1 an 4800 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria) și de la Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).